

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส21103

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง มิตรแท้ มิตรเทียม

ครูผู้สอน

ครูอลงกรณ์

เดชะ

ครูสุธิมา

โรจนวิศิษฐ์

มิตรแท้ มิตรเทียม

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้

อธิบายลักษณะมิตรแท้ มิตรเทียมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านทักษะกระบวนการ

นำเสนอการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อน
ตามหลักมิตรแท้ มิตรเทียมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะ

✓ คุณลักษณะเฉพาะ

เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามหลักทศ 6

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะ

✓ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน
3. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เรื่อง **หนึ่งกำลังใจดี ๆ สำหรับคนที่กำลังท้อ**

(A Story of Friendship and Hope)

เผยแพร่โดย **Samsung Thailand**

เผยแพร่วันที่ **16 ตุลาคม 2557**

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=0Dwn0mykLw8>

คำถามที่ 1

จากวิดิทัศน์เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับอะไร

เหตุการณ์ของกลุ่มเพื่อน ที่วันหนึ่งเพื่อน
ในกลุ่ม 1 คนเกิดอุบัติเหตุและสูญเสียบ
อวัยวะ (แขน)

คำถามที่ 2

เพื่อน ๆ ในกลุ่มแสดงพฤติกรรมอย่างไร
เมื่อเห็นเพื่อนประสบอุบัติเหตุ

แสดงอาการตกใจ และพยายามให้กำลังใจ
ด้วยการส่งข้อความทางโทรศัพท์มือถือ

คำถามที่ 3

จากวิดีโอที่ศัน นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมใด **“ควรทำ”**
เมื่อเพื่อนของเราตกอยู่ในความยากลำบาก
(เช่นในเหตุการณ์นี้ที่เพื่อนประสบอุบัติเหตุ)

การให้กำลังใจ, เป็นที่พึ่งของเพื่อน, ช่วยเหลือเพื่อน
เมื่อได้รับความยากลำบาก, ให้คำปรึกษาเพื่อน,
แนะนำเพื่อนเมื่อทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง,
ชี้นำไปในทางที่ดี ที่ถูกต้อง

“เพื่อน”

หมายถึง ผู้ร่วมฐานะ ร่วมกิจ ร่วมการหรือร่วมอยู่ใน
สภาพอย่างเดียวกัน, ผู้ชอบพอรักใคร่คบหากัน,
ในทางธรรม เนื้อแท้ของความเป็นเพื่อน อยู่ที่
“ความมีใจหวังดีปรารถนาดีต่อกัน” คือ มีเมตตา
หรือไมตรี เพื่อนที่มีคุณสมบัติเช่นนี้เรียกว่า

“มิตร” หรือ “มิตรแท้”

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), ศาสตราจารย์ (พิเศษ)

การคบเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ที่จะนำชีวิตไปสู่

ความเลื่อม ความพินาศ หรือ ความเจริญงอกงาม

ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า

ยัม เว เสวติ ตาทิโส

อ่านว่า ยัม-เว, เส-วะ-ติ, ตา-ทิ-โส

แปลว่า คบคนเช่นใด ย่อมเป็นคนเช่นนั้น

มิตรแท้ มีลักษณะแบบใด

“มิตรแท้” คือบุคคลที่ช่วยชี้แนะแนวทาง ชักจูงตลอดจน
แนะนำสั่งสอน ชักนำผู้อื่นให้ดำเนินชีวิตที่ดีงาม ให้ประสบ
ผลดีและความสุข ให้เจริญก้าวหน้า ให้พัฒนาในธรรม
แม้จะเป็นบุคคลเสมอกัน (อายุหรือฐานะเท่ากัน) หรือเป็น
มารดาบิดา ครูอาจารย์ ตลอดทั้งพระสงฆ์ จนถึง
พระพุทธเจ้า ก็นับว่าเป็นเพื่อน แต่เป็นเพื่อนใจดี หรือเพื่อน
มีธรรม เรียกว่า **“กัลยาณมิตร”** แปลว่า **มิตรดีงาม**

มิตรแท้ 4 จำพวก

1. มิตรอุปการะ
2. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์
3. มิตรแนะนำประโยชน์
4. มิตรมีน้ำใจ

1. มิตรอุปการะ

มี 4 ลักษณะ

1. เพื่อนประมาท ช่วยรักษาเพื่อน
2. เพื่อนประมาท ช่วยรักษาทรัพย์สินของเพื่อน
3. เมื่อมีภัย เป็นที่พึ่งพำนักได้
4. มีกิจจำเป็น ช่วยออกทรัพย์ให้เกินกว่าที่ออกปาก

2. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์

มี 4 ลักษณะ

1. บอกความลับแก่เพื่อน
2. ปิดความลับของเพื่อน
3. มีภัยอันตรายไม่ละทิ้ง
4. แม้ชีวิตก็สละให้ได้

3. มิตรณะประโยชน์

มี 4 ลักษณะ

1. จะทำชั่วเสียหายคอยห้ามปรามไว้
2. คอยแนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี
3. ให้ได้ฟังได้รู้สิ่งที่ไม่เคยได้รู้ได้ฟัง
4. บอกทางสุขทางสวรรค์ให้

4. มิตรมีน้ำใจ

มี 4 ลักษณะ

1. เพื่อนมีทุกข์ พลอยทุกข์ด้วย
2. เพื่อนมีสุข พลอยดีใจ
3. เขาติเตียนเพื่อน ช่วยยับยั้งแก้ไข
4. เขาสรรเสริญเพื่อน ช่วยพูดเสริมสนับสนุน

“มิตร” แบบใดที่เราควรหลีกเลี่ยง
ไม่ควรคบหา

ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า

“มิตตปฏิรูป, มิตตปฏิรูปก์”

อ่านว่า มิต-ตะ-ปะ-ติ-รูป

แปลว่า มิตรเทียม คือ มิตรที่ไม่ใช่มิตรแท้ ตรงข้ามกับมิตรแท้

มิตรเทียม 4 จำพวก

1. คนปกอลอก
2. คนดีแต่พูด
3. คนหัวประจบ
4. คนชวนฉิบหาย

1. คนปกอลอก

มี 4 ลักษณะ

1. คิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว
2. ยอมเสียน้อยโดยหวังจะเอาให้มาก
3. ตัวมีภัย จึงมาช่วยทำกิจของเพื่อน
4. คบเพื่อนเพราะเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเอง

2. คนดีแต่พูด

มี 4 ลักษณะ

1. ดีแต่ยกของหมดแล้วมาปราศรัย
2. ดีแต่อ้างของยังไม่มีมาปราศรัย
3. สงเคราะห์ด้วยสิ่งหาประโยชน์มิได้
4. เมื่อเพื่อนมีกิจ อ้างแต่เหตุขัดข้อง

3. คนหัวประจบ

มี 4 ลักษณะ

1. จะทำชั่วก็เออออ
2. จะทำดีก็เออออ
3. ต่อหน้าสรรเสริญ
4. ลับหลังนินทา

4. คนชวนฉิบหาย

มี 4 ลักษณะ

1. คอยเป็นเพื่อนดื่มน้ำเมา
2. คอยเป็นเพื่อนเที่ยวกลางคืน
3. คอยเป็นเพื่อนเที่ยวดูการเล่น
4. คอยเป็นเพื่อนไปเล่นการพนัน

(เพื่อน) แท้หรือเทียม...

เตรียมดูให้ดี

สถานการณ์ที่ 1

กัณฑ์ : กล้า แก้ว สอบเสร็จแล้ว ไปกินหมูกระทะเลี้ยงฉลองกัน แล้วไปต่อร้านนั่งชิว

จิบเบียร์กันชะหน่อยนะเพื่อน

แก้ว : ไปกินแต่หมูกระทะเถอะ กล้า กัณฑ์ เรายังเด็กอยู่ อย่าเพิ่งกินเบียร์เลย

เดี๋ยวเสียสุขภาพนะ

กล้า : เป็นความคิดที่เยี่ยมมากกัณฑ์ จัดไป อยากลองกินเบียร์มานานแล้ว

แฮปปี้เวออร์ ๑๑๑

1. “กั๊น” จัดเป็นมิตรประเภทใด (พิจารณาจากอะไร)
2. “แก้ว” จัดเป็นมิตรประเภทใด (พิจารณาจากอะไร)
3. “กล้า” จัดเป็นมิตรประเภทใด (พิจารณาจากอะไร)

1. “กัณ” เป็น มิตรเทียม จำพวกที่ 4 มิตรชวนฉิบหาย
2. “แก้ว” เป็น มิตรแท้ จำพวกที่ 3 มิตรณะประโยชน์
3. “กล้า” เป็น มิตรเทียม จำพวกที่ 3 มิตรหัวประจบ

สถานการณ์ที่ 2

สมหมาย : มาริโอ้!! โรงเรียนเรากำลังจะมีการแข่งฟุตบอล
ระดับจังหวัด ใครชนะได้เงิน 5,000 บาท เลยนะ
เพื่อนจะได้เอามาเป็นทุนการศึกษา ช่วยคุณพ่อคุณแม่อีกแรง
มาริโอ้ : ขอบคุณนะสมหมายที่เอาข่าวมาบอกเรา แต่เดี๋ยว
เราขอเวลาสักวันสองวันนะเพื่อน

**“สมหมาย” จัดเป็นมิตรประเภทใด
(พิจารณาจากอะไร)**

สมหมาย จัดเป็นมิตรประเภท

มิตรแท้

จำพวกที่ 3 มิตรณะประโยชน์

ช่วง

ฝึกความเข้าใจลึกซึ้ง...มิตรแท้หรือมิตรเทียม

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3 - 4 คน
2. แจกใบความรู้และใบงานให้ทุกกลุ่ม
3. ครูอธิบายกิจกรรมจากนั้น เปิดวิดีโอทัศน์ เรื่อง “โตไปไม่โกง ตอนเที่ยงคืน” เพื่อให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หลักมิตรแท้ และมิตรเทียม
4. ครูให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติม

ใบกิจกรรม เรื่อง มิตรแท้ มิตรเทียม
วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้อธิบายลักษณะของมิตรแท้ และมิตรเทียม และวิเคราะห์ห้ห้มิตรแท้ และมิตรเทียมรวมถึงนำเสนอการปฏิบัติ
ตนต่อเพื่อนอย่างเหมาะสม

ลักษณะของมิตรแท้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลักษณะของมิตรเทียม

.....
.....
.....
.....
.....
.....

วิเคราะห์ห้ห้มิตรแท้ มิตรเทียม จากวีดิทัศน์ เรื่อง "โตไปไม่โกง ตอน เทียงสิน"

.....
.....
.....
.....
.....

นำเสนอการปฏิบัติตนต่อเพื่อนอย่างเหมาะสม

.....
.....
.....
.....
.....

ใบกิจกรรม

มิตรแท้

มิตรแท้ คือ มิตรที่ใจดี มิตรที่จริงใจ มี ๔ ประเภท ดังนี้

๑. มิตรอุปการะ มี ๔ ลักษณะ

- เพื่อนประมาท ช่วยรักษาเพื่อน
- เพื่อนประมาท ช่วยรักษาทรัพย์สินของเพื่อน
- เมื่อเพื่อนมีภัย เป็นที่พึ่งพำนักได้
- เมื่อเพื่อนมีกิจจำเป็น ช่วยออกทรัพย์ให้เกินกว่าที่ออกปาก

๒. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ มี ๔ ลักษณะ

- บอกความลับแก่เพื่อน
- รักษาความลับของเพื่อน
- เมื่อเพื่อนมีภัยอันตรายไม่ละทิ้ง
- แม้ชีวิตก็สละให้ได้

๓. มิตรแนะนำประโยชน์ มี ๔ ลักษณะ

- เพื่อนจะทำความชั่วเสียหาย คอยห้ามปรามไว้
- แนะนำสละนบสนุนให้เพื่อนตั้งอยู่ในความดี
- ใต้เพื่อนได้ฟังได้รู้สิ่งที่ไม่เคยได้รู้ได้ฟัง
- บอกทางสุขทางสวรรค์ให้เพื่อน

๔. มิตรมีน้ำใจ มีลักษณะ 4

- เพื่อนมีทุกข์ หลอยไม่สบายใจ (ทุกข์ ทุกข์ด้วย)
- เพื่อนมีสุข หลอยแจ่มชื่นยินดี (สุข สุขด้วย)
- เขาคิดถึงเพื่อน ช่วยอุปถัมภ์ไปให้
- เขาสรรเสริญเพื่อน ช่วยทุกเสริมสนับสนุน

มิตรเทียม

มิตรเทียม คือ ศัตรูที่มาในร่างของมิตร มี ๔ ประเภท ดังนี้

๑. คนปกอลอก คนที่เอาของเพื่อนไปฝ่ายเดียว มี ๔ ลักษณะ

- คิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว
- ยอมเสียน้อย โดยหวังจะเอาให้มาก
- ตัวมีภัย จึงมาช่วยทำกิจของเพื่อน
- คบเพื่อน เพราะเห็นแก่ประโยชน์

๒. คนคิดแต่พูด มี ๔ ลักษณะ

- พูดแต่เรื่องที่ดีไปแล้ว เช่น พูดทวงบุญคุณ บอกว่าจะช่วยเหลือเพื่อน แต่ไม่ช่วยเหลือ
- พูดแต่เรื่องที่น่ากลัว ที่ยังไม่มาถึง
- ลงเคราะห์เพื่อนด้วยสิ่งที่ไม่ดีประโยชน์
- เมื่อเพื่อนมีกิจ อย่างแต่เหตุขัดข้อง

๓. คนหัวประจบ มี ๔ ลักษณะ

- เพื่อนจะทำชั่วก็เออออหรือสนับสนุนด้วย
- เพื่อนจะทำดีก็เออออไปด้วย
- อยู่ต่อหน้าเพื่อนสรรเสริญเอ็นโย
- ลับหลังเพื่อนก็ดุดินดันทา

๔. คนชวนให้ฉิบหาย มี ๔ ลักษณะ

- คอยเป็นเพื่อนดื่มน้ำเมา
- คอยเป็นเพื่อนเที่ยวกลางคืน
- คอยเป็นเพื่อนเที่ยวดูการละเล่น
- คอยเป็นเพื่อนไปเล่นการพนัน

ใบความรู้

เทียงคิน

WAITING FOR UPLOAD

ติดตามชมรายการได้ทาง
GMM Z ช่อง 11 และ 28

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เรื่อง โตไปไม่โกง ตอน เทียงคีน

เผยแพร่โดย GTH ON AIR

เผยแพร่วันที่ 29 พฤษภาคม 2556

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=Aw9boHwx3Mw>

นำเสนอกิจกรรม

ฝึกความเข้าใจลึกซึ้ง...มิตรแท้หรือมิตรเทียม

มิตรหรือเพื่อนแท้ เกี่ยวข้องกับ
หลักทศ 6 ในทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

หน้า
บิดา มารดา
- ปุรัตถิมทิศ -

บน
พระสงฆ์
- อุปริมทิศ -

หลัง
บุตร ภรรยา
- ปัจฉิมทิศ -

ทิศ 6

ซ้าย
มิตรสหาย
- อุตตรทิศ -

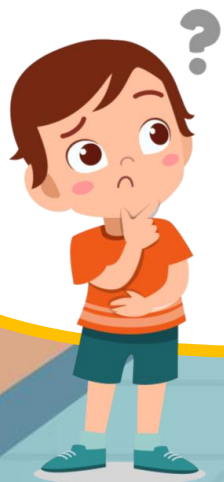

ล่าง
คนงาน
- เหนือจิมทิศ -

ขวา
ครู อาจารย์
- ทักขินทิศ -

นักเรียนคิดว่า “เพื่อนแท้” สำคัญหรือไม่
เพราะเหตุใดจึงสำคัญ

“

อันเพื่อนดีมีหนึ่งถึงจะน้อย
ดีกว่าร้อยเพื่อนคิดริษยา
เหมือนเกลือดีมีน้อยด้วยราดา
ยังดีกว่าน้ำเต็มเต็มทะเล

”

พุทธทาสภิกขุ

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนไทย

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1